

Sprawozdanie z XXIII Ogólnopolskiej Konferencji Psychologii Rozwojowej
Zmiany rozwojowe w biegu życia: konteksty i perspektywy
(28-30 maja 2014, Lublin)

Zmiany rozwojowe w biegu życia: konteksty i perspektywy – pod takim hasłem przebiegała w dniach 28-30 maja 2014 roku Ogólnopolska Konferencja Psychologii Rozwojowej. Organizatorem Konferencji był Instytut Psychologii UMCS w Lublinie oraz Sekcja Psychologii Rozwojowej Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Patronaty honorowe nad konferencją sprawowali: Jego Magnificencja Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Wojewoda Lubelski Wojciech Wilk, Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk oraz Marszałek Województwa Lubelskiego Krzysztof Hetman. Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” oraz Izba Coachingu objęli konferencję patronatem naukowym. Konferencja otrzymała również wsparcie medialne i sponsorskie.

W XXIII OKPR wzięło udział prawie 200 osób, reprezentujących różne ośrodki naukowe z całej Polski oraz z ośrodków zagranicznych. Uczestnicy konferencji mogli brać udział w różnych formach wydarzeń konferencyjnych: 8 wykładach plenarnych, 7 sympozjach, 15 sesjach tematycznych, 5 warsztatach oraz 2 sesjach plakato-

wych. Podczas konferencji wygłoszono 138 referatów oraz zaprezentowano 30 plakatów.

Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS, prof. dr hab. Ryszard Bera oraz organizatorzy konferencji: dr hab. Katarzyna Markiewicz, prof. UMCS i dr hab. Dorota Turska, prof. UMCS uroczyście ogłosili otwarcie konferencji. Mowę powitalną wygłosiła prof. dr hab. Maria Kielar-Turska. Odwołując się do hasła konferencji *Zmiany rozwojowe w biegu życia: konteksty i perspektywy* podkreśliła coraz silniej akcentowany w rozważaniach nad rozwojem człowieka wpływ zdarzeń otaczającej jednostkę rzeczywistości. Zdaniem autorki wystąpienia powodem do tak znacznego akcentowania roli środowiska, innych osób, kultury i oddziaływań edukacyjnych jest szybka zmiana rzeczywistości, zaskakująca nowością, nieprzewidywalnością i nietrwałością. Profesor M. Kielar-Turska w swoim wystąpieniu podkreśliła, że nic nie jest takie, jakie było przed chwilą, a życie w takiej rzeczywistości wiąże się z podejmowaniem nowych zadań i wyzwań. Przed psychologiem rozwoju człowieka pojawiają się nowe zadania, dotyczące kontekstów życia współcze-

snego człowieka z jednej strony oraz sposobów wspomagania w wypracowaniu otwartej postawy wobec pojawiających się wyzwań, z drugiej strony. W dalszej części mowy wprowadzającej autorka skupiła się na analizie różnych wymiarów rzeczywistości, stanowiących konteksty rozwoju. Uwytknęła najwyraźniej zaznaczający się współcześnie i mający istotny wpływ na rozwój jednostek kontekst czasu, a właściwie spostrzeganie czasu przez jednostkę. W dalszej części przybliżyła znaczenie kontekstu informacji, kontekstu interakcji oraz kontekstu kultury. Kończąc mowę przewodnią prof. Maria Kielar-Turska życzyła uczestnikom konferencji dobrego zagospodarowania czasu, szczęśliwych wyborów prezentacji i aktywnych interakcji zarówno naukowych, jak i towarzyskich.

Po powitaniu, studenci II roku pedagogiki UMCS zaprezentowali kilka układów choreograficzno-muzycznych.

Inauguracyjny wykład *Rozwój osobowości: zadanie czy konieczność?* wygłosił prof. dr hab. Piotr Oleś (Katolicki Uniwersytet Lubelski). Profesor zwrócił w nim uwagę, iż współczesna psychologia osobowości w znacznej mierze opiera się na założeniach koncepcji ewolucyjnej. Podkreślił też, że osobowość pełni funkcję centralnego systemu adaptacji, a zatem zmiany i rozwój osobowości są biologiczno-społeczną koniecznością w sytuacji zmieniających się warunków zewnętrznych. Zmiany nasilenia cech wynikają z kumulacji doświadczeń, „zmęczenia materiału” i rosnącej świadomości skutków zachowania. Zmiany charakterystycznych przystosowań – celów, dążeń, przekonań i postaw – wynikają z interakcji

wymagań i zadań oraz optymalnego napięcia między predyspozycjami a aktywnością. Na poziomie systemu znaczeń osobistych i tożsamości narracyjnej zmiany są pochodną aktywności własnej podmiotu. Autor wystąpienia podkreślił, iż wielka zmiana życiowa możliwa jest dzięki ciągłości w zakresie priorytetów życiowych i frustracji związanej z realizowanymi dążeniami, natomiast reguły funkcjonowania i zmian systemu osobowości wynikają z dynamicznej równowagi między procesami transgresji i integracji.

Kolejne wykłady plenarne były wygłoszone przez zaproszonych polskich i zagranicznych profesorów reprezentujących różne ośrodki naukowe.

Wykład plenarny *Etyka troski – perspektywa psychologiczna* wygłosiła dr hab. Dorota Czyżowska (Uniwersytet Jagielloński). W ramach wykładu rozważone zostały kwestie dotyczące istoty i znaczenia etyki troski oraz rozwoju myślenia moralnego skoncentrowanego na trosce, a także możliwości stymulowania tego rozwoju.

Wykład *Main principles of neuropsychological remediation of learning disabled children* wygłosiła prof. Janna M. Glozman, PhD. W wykładzie zwróciła uwagę na korygującą funkcję szkolnictwa, jego zasady działania i główne zadania, nawiązując do teorii L.S. Wygotskiego.

Wykład plenarny zatytułowany *Executive functioning as a structural component of ability to learn* wygłosiła Assoc. prof. Iveta Kovalčíková, PhD. (University of Presov, Slovak Republic). Wykład był prezentacją wyników badań pilotażowych dotyczących poznawczych aspektów rozwoju. Wyniki

badań interdyscyplinarnych odnosiły się do pomiaru oraz oceny funkcji poznawczych i wykonawczych dzieci 9-10-letnich. Rezultaty badań umożliwiają zrozumienie procesów zaburzenia poznawczego rozwoju dzieci uczących się oraz wskazują na obszary interwencji wspomagającej rozwój.

Prof. dr hab. Grażyna Krasowicz-Kupis (Instytut Badań Edukacyjnych) wygłosiła wykład *Zaburzenia uczenia u dzieci i ich rodziców- na przykładzie rodzinnego ryzyka dysleksji (familial risk of dyslexia)*, w którym zaprezentowała wyniki części badań prowadzonych przez Zespół Specyficznych Zaburzeń Uczenia w Instytucie Badań Edukacyjnych dotyczących wczesnej diagnozy specyficznych zaburzeń uczenia. Wyniki badań, grupy 600 uczniów na progu edukacji, pozwalają na analizę trafności oceny ryzyka dysleksji ze względu na różne rodzaje informacji pozyskiwanych od rodziców dziecka, ze względu na współwystępujące deficyty silnie powiązane z wystąpieniem dysleksji rozwojowej.

Prof. dr hab. Adam Niemczyński (Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa) wygłosił wykład plenarny *Rozwój po adolescencji w perspektywie biologicznej i kulturowej*. Prelegent, nawiązując do tradycji z Wundtem u jej początków, przedstawił społeczno-kulturową teorię rozwoju człowieka w pełnym cyklu życia indywidualnego.

Ostatni wykład plenarny *Hypotheses about the appearance the new in mental development* wygłosiła prof. Ludmila F. Obukhova, PhD. (Moscow Psychological and Educational University). Autorka wykładu odniosła się do nowych osiągnięć w różnych obszarach wiedzy dotyczącej rozwoju

oraz dobrze znanych zasad, m. in.: zasady zróżnicowania (Werner), zasady integracji elementów cząstkowych w całość (Wygotsky), warunkowania klasycznego (Pawłow) czy warunkowania instrumentalnego (Skinner). Zdaniem Prelegentki mechanizm zaklinowania przejawia się/dotyczy różnych sytuacji, gdzie w rozwoju pojawia się „nowe”, więc uzasadnione jest dołączenie do powyższych zasady „zaklinowania” (Elkonin).

Tematyka wygłoszonych referatów dotyczyła: rozwoju religijności młodzieży i człowieka dorosłego; pozytywnych aspektów rozwoju w biegu życia; tożsamości w kontekście rozwoju osobowego; językowego kontekstu rozwoju; metod badania rozwoju; neuronalnych/neuropoznawczych aspektów rozwoju i zaburzeń przebiegu zmiany rozwojowej; zaburzeń przebiegu zmiany rozwojowej; metodologicznych problemów analizy danych z badań nad rozwojem; twórczości i zdolności w ujęciu rozwojowym. Przedstawiono także referaty analizujące doświadczenia jesieni życia; procesów pamięciowych i poznawczych w kontekście rozwojowym; obrazów, obszarów zmian rozwojowych w adolescencji; obszarów, gdy rozwój napotyka na trudności; poznania społecznego: różnic rozwojowych i indywidualnych; nowych metod w diagnozie dziecka na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej; podejmowania ról rodzicielskich oraz stresu i jakości życia w ujęciu rozwojowym.

Tematyka sesji plakatowych obejmowała dwa obszary, tj. dorastanie – wybrane uwarunkowania rozwoju młodzieży oraz zmiany rozwojowe w biegu życia. Uczestnicy warsztatów

mogli zapoznać się ze sposobami analizy wyników zebranych w badaniach longitudinalnych; coachingiem relacji w oparciu o wartości i tożsamość oraz twórczością na materiale rysunkowym. Warsztaty dotyczyły też diagnozy neuropsychologicznej ADHD oraz Metody Dobrego Startu i Metody Ruchu Rozwijającego w komplementarnym wspomaganiu rozwoju dzieci.

Ważnym wydarzeniem konferencji było wręczenie nagrody im. Stefana Szumana za najlepszą publikację w dziedzinie psychologii rozwojowej. Laureatem Nagrody został dr hab. Jan Ciecuch z Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania. Nagrodzono jego monografię zatytułowaną *Kształtowanie się systemu wartości od dzieciństwa do wczesnej dorosłości*. Laureat wygłosił wykład prezentujący wyniki badań nad rozwojem struktury, preferencji wartości dzieci i młodzieży od 5 do 25 roku życia.

W ramach obrad konferencyjnych odbyło się Walne Zgromadzenie Członków Sekcji Psychologii Rozwojowej PTP, podczas którego został wybrany nowy Zarząd Sekcji: przewodnicząca - prof. dr hab. Maria Kielar-Turska, dr hab. Dorota Czyżowska – wiceprzewodnicząca oraz dr hab. Jan Ciecuch – wiceprzewodniczący.

Prof. Maria Kielar-Turska zakończyła XXIII OKPR, podsumowując wszystkie wydarzenia konferencyjne. Zwróciła uwagę, że każdy z wykładów plenarnych był ucztą dla duszy. Podkreśliła też, iż uczestniczenie we wszystkich wydarzeniach nie było możliwe ze względu na bogaty program i napięty harmonogram wystąpień, a sama zdołała uczestniczyć w zaledwie 15% wydarzeń. Dziękując za

udział w konferencji i żegnając się ze wszystkimi uczestnikami XXIII OKPR, prof. Maria Kielar-Turska poinformowała, że gospodarzem XXIV OKPR w 2015 roku będzie Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Joanna Bitner

WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW

1. Redakcja *Polskiego Forum Psychologicznego* przyjmuje oryginalne artykuły w dziedzinie psychologii, w tym empiryczne, teoretyczne, metodologiczne i przeglądowe, a także krótkie sprawozdania, komentarze i polemiki, dostosowane do naukowego profilu czasopisma. *Polskie Forum Psychologiczne* jest otwarte na dyskusję interdyscyplinarną. W naszym czasopiśmie publikowane są teksty w języku polskim, a także angielskim.
2. Proces zgłaszania wniosku i przygotowania tekstu do druku dokonuje się na drodze elektronicznej. Autorów prosimy o zapoznanie się z zamieszczoną na stronie głównej (www.pfp.ukw.edu.pl) instrukcją obsługi panelu sterującego procedurą składania materiałów, recenzowania oraz śledzenia losów wniosku.
3. Przedłożone prace są opiniowane przez dwóch Recenzentów (w szczególnych przypadkach powoływany jest trzeci Recenzent) i kwalifikowane do druku indywidualnie. Przyjmujemy zasadę „podwójnej niejawności” w procesie recenzowania, od której mogą jednak odstąpić zarówno Autorzy, jak i Recenzenci na podstawie zgłoszonych przez nich oświadczeń. W przypadku ujawnienia nazwiska przez Autora, Recenzent jest zobowiązany do złożenia deklaracji o niewystępowaniu konfliktu interesów z Autorem (np. relacje osobiste, podległość, aktualna współpraca itp.). Lista Recenzentów współpracujących z Redakcją publikowana jest raz do roku na stronie internetowej czasopisma (www.pfp.ukw.edu.pl), w zakładce „Rada Redakcyjna”, a formularz recenzji w zakładce „Wskazówki dla Autorów”.
4. Przekazanie materiałów do Redakcji jest równoznaczne z oświadczeniem Autorów, że praca nie była nigdzie publikowana, a wniosek o jej publikację nie jest rozpatrywany w innych czasopismach.
5. Prawa do przedłożonych publikacji przechodzą na wydawcę, także w zakresie kopiowania i rozpowszechniania elektronicznego. W przypadku wykorzystania we własnej pracy obcych utworów, Autorzy są zobowiązani załączyć do przekazanych materiałów zgodę (w wersji elektronicznej) na przedruk lub adaptację danego utworu albo jego fragmentu (tabel, rycin, cytatów przekraczających 400 słów itp.) od osób i/lub instytucji posiadających stosowne prawa do przedruku.
6. Artykuły powinny prezentować jasno i w sposób zwarty treść rozważań związanych z przedmiotem badań. Redakcja nie będzie akceptować prac zawierających treści jawnie dyskryminacyjne i nieetyczne oraz propagujące nieprofesjonalne praktyki.
7. Manuskrypty składanych tekstów powinny spełniać następujące wymagania:
 - (a) Artykuł nie powinien przekraczać objętości 1 ark. wydawniczego (40 000 znaków ze spacjami), wraz z przypisami, literaturą cytowaną, tabelami, rycinami i załącznikami. Redakcja może odstąpić od tej zasady, np. w przypadku artykułów obejmujących serię badań. Sprawozdania, recenzje, komentarze i polemiki nie powinny przekraczać objętości 10 000 znaków ze spacjami.